

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDESI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések cm-ként 6 fillér-
többesről közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy

**az illető postahivataloknál az előfizetés meg-
újítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni
sziveskedjenek,**

ne hogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Az ifjuság „Otthon“-a.

A közelmúltban Etéd, mult év végén pedig Alsósímenfalva község értelmisége nyitotta meg a közmivélődés templomát; valódi otthonot teremtve a tanulni vágyó székely lakosság számára otthon, saját köz-
ségükben.

Ezutóbbi ünnepélyes felavatásáról csak most kaptunk tudósítást, melyet örömmel közlünk annál is inkább, mert a „Székely-Udvarhely“ egyik legkedvesebb fíladatának tartottuk mindenkor székely anyavármegyénk községeinek előhaladását és jó irányu működését, sőt arra állandóan befolyást gyakoroltunk.

Üdvözljük tehát Alsósímenfalva derék közönségét s ünnepélyükről vett tudósítá-
sunkat a következőkben hozzuk:

1903. év dec. hó 27-én igen szép és sikerült ünnepély volt Alsósímenfalván. Az ifjusági egyesület és az „Alsósímenfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet“-nek épületét szentelték fel.

A felszentelési ünnepélyre vármegyénk érdemes köztisztviselőiben álló főispánja kishal-
mági Hollak Arthur öméltósága is hivatalos volt s ugyis mint az ünnepély védnöke meg-
jelenésével magas színvonalra emelte azt.

A jelzett napon a vidék intelligenciája, földes urak, papok, tanítók s ezeken kívül a tűzoltó-testületek összesereglettek Alsósímenfalvára, hol főispánunkat az Alsósímenfalva által állított díszkapunál várták.

Dél előtt 10 óra után néhány perccel érkezett meg főispánunk Gyárfás Endre, dr Lengyel Árpád, Jakabházy Gábor s mások kíséretében. A két sorban felállott nép háromszoros éljen kiáltással üdvözölte az érkezőket. A díszkapunál Szász Ferenc alsósímenfalvi áll. isk. ig.-tanító, mint az ifj. egyesület s a fogyasztási és értékesítő szövetkezet elnöke fogadta; kiemelve főispánunknak minden ügyre, de legkivált a székelyek ügyeinek előmozdítására irányuló figyelmét és jóakarátát. Hollak főispán meleg, lelkes szavakban köszöntö meg a ki-
tüntető fogadtatást, melyben ez alkalommal is részesítették s jóleső érzésének adott kifejezést, hogy látja a szegény székely népet előre haladni. A szép beszédet a nép lelkesen megénevelte.

Innen a jelenlevők példás rendben vonultak az ifj. egyesület „Otthon“-nak nagytermébe, hol a felszentelési ünnepély a következő sorrendben folyt le:

Az alsósímenfalvi ifj. egyesület „Dalköre“ Szász Ferenc vezetése alatt három szólamban énekelte el a „Hazához“ c. darabot, mely után Hollak főispán, az ünnepély védnöke megnyitotta a felszentelési ünnepélyt. Beszédében, amely minden tekintetben lelkesítő és buzdító volt, kiemeli azon mondatát, hogy mindent ne várjunk ingyen, hanem kövessük a mindig igaz jelszót: „Segíts magadon s az Isten is megsegít“. Igen örvend, hogy az önmunkásság eredményét ezen községben beigazolvva látja az ifjusági egyesület, valamint a fogyasztási és értékesítő szövetkezet épületének megépítése által, amelyek a nép szellemi és vagyoni érdekeit előmozdítani vannak hivatva. Majd Szász Ferenc alsósímenfalvi unitárius lelkész tartotta meg a felszentelő beszédet. Irányt jelölve arra nézve, hogy milyen utat kell követnünk, ha

a boldogulás felé akarunk törekedni. Jó házi, és iskolai nevelés, szorgalom, munkásság, takarékosság, egyszerűség étkezésben és ruházatkodásban s mindenek felett vallásosság az a talpkő, melyre maradandó házat lehet építeni.

Ezután ifj. Demeter Elek szavalta Vörösmarty Mihálynak „Szózat“-át. Mire Szász Ferenc felolvasta az ifjusági egyesület, ugyszintén a fogyasztási és értékesítő szövetkezetnek, gond-
dal és minden tekintetben kifogástalanul megírt történetét.

Deák Ida pedig elszavalta a felszentelésre Dalkör Lajos tanító által irt alkalmi költeményt.

Végül az alsósímenfalvi ifj. egyesületnek leány tagjai üdvözölték a vendégeket s tiszteletük jelül virágsokrot nyújtottak át a következőknek: Hollak Arthur főispán, Gyárfás Endre, Pálffy Dénes, Gálffy Kálmán, Gombos Sámuel, dr Lengyel Árpád, László Péter és Szász Ferenc ifjusági elnököknek.

Demeter Elek ifj. egyesületi tag külön is üdvözölte Szász Ferenc ifj. elnököt s megköszönte azon fáradságot, odaadó munkásságot, amely által az ifj. egyesületet jelen éjlja elérésére segítette.

Főispán ur ö méltósága a felszentelő ünne-
pélyt azon jó kívánságával zárta be, adjon Isten sok ily egyesületet s ilyen vezetőket a törekvő székely népnek!

Az ifj. egyesület dalköre három szólamban Kőlcsey „Himnuszát“ énekelte el és ezzel a tulajdonképpeni felszentelési ünnepély véget ért.

Az ünnepély után Elek Dénes házában 40 terítékű ebéd volt, ahol sok szép felköszöntő és cigányzene fűszerezte a társaság kedély-
hangulatát.

A vendégek közül egynehányan főispán ur-
ral élükön délután 4 órakor eltávoztak.

Este az ifj. egyesület otthonának nagyter-
mében táncmulatság volt, mely igen vidáman folyt le. X.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

A divatlap.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

Felszegi Mihály egyszerű földmives ember volt. Atyjától örökölt kis vagyonkáját szorgalmával, takarékosságával, kitartásával gyarapította. Mindig azt mondogatták róla a faluban, hogyha így folytatja, s ha szerencsés házasságot is köthet, még első gazda lesz.

Haj, de éppen a házassága nem sikerült! Igaz, hogy nem csak nőszült, hanem a szó szoros értelmében házasodott is, mert három szép házat örökölt a feleségével, mégis éppen ez volt a legrosszabb lépés, amit életében tett.

Házában e lépéstől kezdve az elégedetlenség ütött tanyát a békesség, a megelégedés, a boldogság helyett. Ezek zavarták meg éjjeli álmát, ezek nehezítették meg nappali munkáját. Bár sor-
sával sohse volt megelégedve, azt még sem valotta meg a legbensőbb barátjának sem, s így az elfojtott láng még sokkal jobban emésztette.

Felesége a kackiás menyecske, annál vigab-
ban élte napjait. Nem törődött férje bánatával, szegyenével, amely napról-napra közelebb vitte sirjához. Nem adott semmit a falusiak mende-
mondájára, hiszen ő gazdag volt, neki több szabadt, mint másnak. Abban lelte gyönyörűségét, ha minden héten más legénynek csavarhatta el a fejét, törhette össze a szívét.

Ünnepnapokon nagy lakomákat rendezett, a

melyekre a legjobb barátneit és legjobb barátait hívta meg. A mulatság természetesen az utóbbiak kedvéért készült s így minden összejövettel egy-
egy családi boldogság összeomlásával végződött, amiből zene-bona, perlekedés keletkezett.

A vagyon ily körülmények között hamar elérte fejlődésének tetőpontját s azután gyors pusztulásnak indult.

Napról-napra kevesebb lett a lábas jószág s dűledezésnek indultak a gazdasági épületek. A régi nyüzsgő-forgó zajos életet mély csend váltotta fel. A birtok jövedelme már nem fedezte a napi szükségletet s ezenkívül a menyecske sze-
szélye egész csomó pörbe keverte bele a csendes s kevésbé önálló Felszegit.

Midőn már nem volt mihez folyamodni, az okos menyecske agyában megfogamzott az utolsó mentőgondolat.

Megjelent a házban a „divatlap“ első száma. Szép, finom papír, amelynek értéke a 000-ák számától s a szerkesztők anyagi képességétől függ. Az első szám általános tetszésben részesült, mert megszüntette egyidőre a pillanatnyi zavart, lehetővé tette egynehány újabb találkának a rendezését, de magában rejtette a bukás első csi-
ráját is.

Az első szám után természetesen jött a másod-
dik, amelynek utófizetési díja még nagyobb volt. A helyzet azonban nem javult, sőt a romlás, az elégedetlenség napról-napra növekedett. Szegény Felszegi kezdett magához térni, de már későn. A menyecske pedig még mindig a régi volt. Ha néha észre vette férje arcán a gond ne-

hez felhőjét, igyekezett azt kedves, hízogó szavakkal, biztatásokkal eloszlatni. Előtte még bizta-
tóan állt a jövő; ő még nem akarta érezni azt a gondot, amely a „divatlap“-pal szokott együtt járn...

Végre megjelent a harmadik és utolsó szám...

Még egyszer felhangzott a jókedv Felszegiek házában, hogy azután néma csend... dobszó és sirás következtek.

Évek teltek és Felszegiekről nem hallott senki semmit. Ama borzasztó napon eltűntek mindketten a faluból s azóta senki sem tudta, élnek-e vagy meghaltak. Egy ideig emlegették még a tehetetlen, de jószívű Felszegit s feleségét, a kackiás menyecskét, de lassan-lassan feledésbe merült az esemény s feledés borult a szereplőkre is...

Évek, évtizedek multak el. A gyerekekből meglett férfiak, a férfiakból öszbecsavarodott öregek lettek. Megváltoztak a községben a viszonyok; egész új nemzedék állt elő; a telkek gazdákat cseréltek; az iskola tanítót, a parochia papot változtatott...

Egy esti szürkületkor megtört, öreg koldus vetődött a faluba. Fejét tiszta fehér haj fedte, ezüst szakála a melléig ért le; kezei remegtek, ha alamizsnáért nyújtá ki; hangja elhalt, ha ajkait könyörgésre nyitá fel. Egész valóján a nyílt őszinteség, a tiszta szeretet ömlött el. Látszott, hogy lelkét nem nyomja terhelő bűn.

Tisztviselők érdeke.

A belügyminiszter jóváhagyta a Magántisztviselők Orsz. Nyugdíj-egyesületének 1903. június 21-én módosított alapszabályait, amelyek intézkedései közül különösen két üdvös újítás emelendő ki. Az egyik: a visszaható biztosítás, amely lehetővé teszi, hogy azok, akik eddig valamely gátló körülménnyel fogva nem léphettek be az egyesületbe, mulasztásukat részben vagy egészben pótolhassák. A másik a nőtisztviselőknek teszi lehetővé, hogy munkaképtelenségük esetére s agkorukra ők is nyugdíjat biztosíthassanak maguknak. Mindkét módosítás lényeges haladást jelent ezen egyesület életében, mely szociális jelentőségű céljainak megoldására most már tekintélyes anyagi erővel rendelkezik.

Egyházi élet.

Szent-Antal-estély. Karácson harmadnapján tartotta a Szent-Antal-estélyeket rendező bizottság a harmadik Szent-Antal-estélyt, melyet a gazdag és változatos műsor igazán élvezetessé tett. A negyedik Szent-Antal-estély kedden 12-én lesz, a róm. kath. gym. disztermében. A műsor a következő: 1. Ének Szent-Antalhoz, éneklő az ifjúság. 2. „Szent-Antal csodaképe” Majlinger Emiltől szavalja Lőfi Mici k. a. 3. Zene-duett, ját szák Grün István VIII. és Barsay Béla VII o. t. 4. Szabad előadás, tartja Embery Árpád főgymn. tanár. 5. Énekel Keresztes Tomcsika, harmoniumon kíséri Gál Sándor kántor ének-tanár. 6. „Gerde Tamás” Antalfy Endrétől, szavalja Burger Arthur, főgymn. tanár. 7. Ének: „Hozzát fohászodunk”. Rendezők: Szeidel Zsuzsa, Darócy Juliska és Dóczy Ilona k. a. Kezdeté este 1/2 8 órakor.

Egyházi estély. A helybeli ev. ref. egyház ma, jan. 10-én tartja a tél folyamán negyedik egyházi estélyét. A rendező bizottság a következő érdekes tárgysorozatot állította össze: 1. A gyülekezet éneke: „Te benned biztunk” I. vers. Solt. XC. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szaval: Gálffy Anna. 4. Protestáns asszonyok, felolvasás, tartja: Doros Györgyné. 5. Énekel kísérettel Kónya Kálmán. 6. Szaval: Maksay Elemér VIII. o. g. 7. Zárszó. 8. A gyülekezet éneke: „Áld meg Ur Isten”. Belépés ingyenes, jótékony adományok üljapadok beszerzésére köszönettel fogadtatnak. Rendezők: Félégyházi Mariska, Bartha Margit.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot. A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárósága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: Ambrus Pál 352. sz. gy. ivén: Ambrus Pál 3 K 40 fillér, Horváth Albertné 3 K, ifj. Szalai Albert és neje, id. Szakács Imréné 2—2 K, Kézsmárky Mór, Kassay Dénes, Szabó Domokos, Ambrus Pálné, ifj. Vas András, N. Vilma, Holstein Simon, Szakács Im-

Nem ismerte senki. Nem tudott róla senki sem, pedig egyre erősítette, hogy előtte itt minden fűszál, minden bokor oly ismerős. Minden a régi! A torony harangja most is oly hívogatólag szólítja a híveket az Isten házába; a pap épen úgy prédikál a megfeszített, de feltámadott Krisztus véghetetlen szeretetéről. A tanító ép úgy oktatja a gyermekeket az Isten, a haza és a szülők iránt való szeretetre.

Az öreg koldus többé nem távozott a faluból. A jó emberek szeretete nem engedte, hogy szükségét szenvedjen. Istenben vetett hite nem engedte, hogy kétségbe essék.

A gyermekek sokszor körülvették s a legnagyobb figyelemmel hallgatták az ajkáról folyó mesét s nem sejtették, hogy élete igaz történetét mondja el

Egy szép őszi reggel halva találták az öreg koldust. Zsebében egy úrlapot találtak ezen megjegyzéssel: Ez volt földi boldogságom megrontója.

Koporsójára mindenki ejtett egy könnyet. Most már mindenki tudta, hogy miért volt minden oly ismerős az öreg koldus előtt . . .

Egy hét múlva hivatalos levél érkezett a községi előjárósághoz, amelyben értesítetett, hogy . . . i községi illetőségű Felszegi Mihályné a megyei szegények házában saját kezével vetett véget életének.

Ferencz Miklós.

réné, id. Ferenczi Ferenc, Szakács Gyula, Orbán Gergely, Antal Péter, Noma Károly, Máté Dániel, id. Szalay Balázs 1—1 K, Kassai Gyula 1 K 20 fillér. Bodrogi István 80 fillér, öz. Verestói Lajosné, ifj. Szalai Balázs, Veres Dénes, Herceg Albert 60—60 fillért. N. N., ifj. Asztalos Dénes, Péter Lajos, Magyar György, Kökösy János 50—50 fillér, Szigeti Dénes, Kristóf István, Bőripar szövetkezet, Schneider, Végh Lászlóné, Szöcs József, öz. Kökösy Józsefné, ifj. Veres György, Kökösi József, id. Asztalos Jula, Vetési József, Németi Gyula, Miklós Ferenc, Nagy Lujza, Sándor Áronné, ifj. Kállay József, ifj. Kassay Albert, Laiber Dénes, Sándor Dénes, N. N., id. Asztalos Lajos, Verestói Lajos, N. N., Gircsis József, Gircsis Sándor, Bucsi Lajos, id. Vetési József, Benedek Mózes, Pál Dénes, Csépi Ignác, Péterfi Ferenc 40—40 fillér, Mészáros Lajos, Koronkay Ferenc, id. Sándor Istvánné, Asztalos Péter, Ferenc Lajos, ifj. Asztalos Lajos, ifj. Keszler János, Darvai Dániel 20—20 fillér. Együtt: 47 K 70 fillér. A 144 sz. gy. ivén: Gruz Albert 10 K Az I—XXV. közlemény összege 4703 K 3 fillér. E közlemény összege 57 K 70 fillér. Összesen: 4760 K 73 fillér. Az évi I-ső számunkban közölt adományok közül tévedésből kimaradt a h.-szentmártoni Gergely Mózesné neve, ki 1 koronával járult a Székelyudvarhelyen építendő unitár. templom-alaphoz.

Irodalom.

Az első obstrukció épen a parlamentárizmus hazájában, Angliában lépett fel 1830-ban, ahol IV. Vilmos trónralépése után a választási reform idézte elő. Addig is volt már mozgalom, de annak célja mindig kívül esett a fennálló alkotmány terén. A francia forradalomban is megtörtént a szavazó jog kiterjesztése, de ott nem a parlamentnél volt a hatalom, hanem az annak parancsoló népnél. Itt ellenben a történehen először felismeri a nép, hogy törvényes érvényesülésének legbiztosabb módja, ha képviselőt nyer a törvényhozásban. Wellington herceg kijelentette, hogy minden erővel ellene szegül a törvény megváltoztatásának. A nép izgatottsága annyira ment, hogy a waterlooi győző palotájában sem volt biztonságban a király nemsokára Gray György gróftól volt kénytelen megbizni kabinetalakítással Russel lord mint belügyminiszter dolgozta ki a reformjavaslatot, mely szerint London 8, a többi város 34, a grófságok 55 kerülettel gyarapodnának. A reform a tulsulyt a polgárság kezébe adja. A tory-párt a vitának meghosszabbítását vette igénybe.

Ez volt az angol parlamentben az első nagy obstrukció és a későbbi mind ennek mintájára ment végbe. A közvélemény erősen nyilatkozott az obstrukció ellen és nem engedte meg a miniszteriumnak a hátrálást. Az ellenzék ereje meg is tört és harmadik olvasásban elfogadták a reform-billt.

Erről az első obstrukcióról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 203. füzeté.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérré. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

Különfélék.

M. t. olvasóinkhoz. A „Székely-Udvarhely” tizedik évfolyamának első negyedére ezennel előfizetést nyitunk s lapunk igaz barátaihoz azt a tiszteletteljes kérelmet intézzük, hogy lejárt előfizetéseket megújítani, esetleges hátralékaikat kiegyenlíteni és a „Székely-Udvarhely”-et ismerőseik körében ezután is megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” jövőre is hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap, tehát minden héten kétszer kerül fel a székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól: híven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székelység legvitalisabb érdekeit. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amugy sem lehet sok — bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, munkatársaink hathatós támogatásával, mindig oly közleményeket kivá-

nunk hozni, melyek a „Székely-Udvarhely” hatáskörébe tartoznak s a közérdeket valóban előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folyton fokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, melyet mindenkinek készséggel és ingyen küldünk meg.

Kinevezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Krausz Ernő helybeli kir. erdészre ugyancsak az idevaló m. kir. erdőhivatalhoz főerdésznek nevezte ki. Itt említjük meg, hogy az 1-ső számunkban említett főerdészi kinevezést egyik fővárosi hetilap után közöltük tévesen. A mennyiben Koralevski Géza nem ide, hanem a besztorcei erdőgazgatósághoz neveztetett ki főerdésznek.

Kirendelés. Dr Damokos Andor, vármegyénk alispánja T a m á s Péter központi szolgabírói irnokot a homóródokládi szolgabírói személyzet létszámában beállott változás folytán egyelőre ideiglenesen kirendelte az okládi szolgabírósághoz.

Városi új vámkezelő. Szakács Zoltán polgármester K. Benedek Béla városi iktatót Szabó Domokos helyébe vámkezelőnek nevezte ki.

Iskolalátogatás. Az udvarhelyi járás főszolgabírája, Dr Demeter Lőrinc, mult dec. hó 23-án, a tanügy iránti meleg érdeklődésénél fogva, mint minden alkalommal, ezuttal is meglátogatta a parajdi áll. iskolát, mint megyénk első népiskoláját. Mind a hat osztályban egy-egy jó felőrt töltött, miből a tanügy iránti lelkes, odaadó érdeklődése világosan kitünik. Az iskola tanítóinak ügybuzgó tevékenysége és tapasztalt sikereire nézve Dr Demeter főszolgabíró a legszébb elismerését nyilvánította.

Elismerő jutalom. Az igazságügyi m. kir. miniszter Miskolczy Károly ügyvédnek, a helybeli kir. járásbíróság mellett működő ügyészégi megbízottnak, tisztségében tanusított buzgalma elismerésével a mult évre is 100 K jutalomdíjat utalványozott.

A polgári kör ezévi első fillérestélyét holnap (hétfőn) tartja meg igen változatos műsorral. Nagy Elemér tanár monologot ad elő, Wallinger István szaval, Hermann Helén énekel, Mészáros Zoltán és Schefranek Tini dialogot adnak elő. Az estélyt: Weisz Juliska, Schefranek Tini, Szöcs Oszkár és Válenstik Endre fogják rendezni.

Városunk képviselőtestülete Dr Damokos Andor, vármegyénk alispánjának elnöklete alatt e hó 7-én tartotta alakuló gyűlését. Gálffy Endre főjz felolvasta az összes képviselők névsorát s azután az elnök a képviselőtestületet megalakultnak nyilvánította.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 5000 koronát utalványozott a parajdi áll. iskolának, két tanterem felépíttetése céljából s egyuttal az ottani iskolával kapcsolatban egy óvoda megnyitását, már a jövő tanévre, biztos kilátásba helyezte.

Az iparosok szabad liceumán ma vasárnap — január 10-én — délután 2 órakor a szokott helyen Szabó Árpád koll. tanár fog előadást tartani. Az érdekes előadást melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe.

A sorozás — Nyiri Sándor m. kir. honvédelemügyi miniszter legújabb rendelete szerint — az 1903. évre 1904. február 1-től március 5-ig, vagy pedig február 15-től március 19-ig történik meg, ha addig a katonai javaslatok törvényerőre emelkednek.

A parajdi ifjúsági egyesület mult dec. hó 26-án színelőadással egybekapcsolt táncvigalmat rendezett saját pénztára javára, mely mulatság az ottani áll. tanítók által előkészítve s a legszigorubb ellenőrizve: ugy erkölcsileg, mint anyagilag szépen sikerült. — Saját pénztára javára tiszta jövedelem címen 60 — azaz hatvan koronát vett be.

Köszönet. Alólirott a magam és családomban nevében őszinte köszönetemet nyilvánítom mindazoknak, kik elfeledhetlen fiam Gergely Tamás kir. erdész elhunytá miatt érzett fájdalmaimban

oly meleg részvétet tanúsítottak s ezzel atyai szívmelre némi enyhítő balzsamot nyújtottak. Fogadják mindnyájan legmélyebben érzett köszönetemet. Székelyudvarhely, 1904. jan. 9-én. Id. Gergely Ferenc és családja.

— **Adományok a muzeumnak.** Az alapítandó megyei muzeum gyűjteménye újabban gyarapodott Bálint Lajos homoródvárosfalvi kereskedő ur adományából 14 darab régi pénzzel, Ferenczy Gyula nyug. árvaszéki elnök ur, Giacomuzzi Mihály és Vallics József főreáliskolai tanulók adományából 1—1 db régi pénzzel, mely adományokért az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok. Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **A farsang legnagyobb ujdonsága.** Előre láthatólag az idei farsangon kevés bál lesz. De, mindezt kárpótolni fogja az a nagyszabású tréfas estély, mely február 14-én lesz az év. ref. leányiskola építési költségeiből fennmaradt adósság törlesztésére. Ez a multság látványosság, meglepetés és emellett jókedv és fesztelenség tekintetében az összes eddigi, ilyenfajta multságokat felülmúlja. Már maga az a körülmény, hogy a rendező-bizottság 100 tagból fog állani, a rendkívüliség jellegével bir és magában hordja a sikert. Tegnap e tárgyban népes női és férfi tagokból álló gyűlés volt a leányiskola helyiségében; amikor megalakították a rendező bizottságot is felerészben női, felerészben férfi tagokból. A részletes program később fog közzé tétetni. Előre is felhívjuk rá a közönség figyelmét; ajánljuk, hogy aki jól akarja berekeszteni a farsangot, az aznap maradjon el a február 14-iki tréfas estélyről.

— **A rendőrkapitány ur figyelmét** felhívjuk Ferenczy György Székely vendéglő-jére, ahol a célra berendezett separéban 14—16 éves ifjak pazarolják el szülőik fáradságos keresményét s teszik magukat testileg, lelkileg tönkre. (Beküldték.)

— **A parajdi áll. iskola tanítótestülete** mult dec. hó 27-én, egy az iskola rézzére beszerzendő „p e d a l o r g o n a h á r m o n i u m” javára jótékony célú zártkörű táncvigalmat rendezett, melyen szép számban volt képviselve egy a helyi, mint a vidéki intelligencia. A tiszta jövedelem 73 K 40 fillér. — Felülfizettek: Dr Kovács Gábor bányász és körorvos 5 K, Péter Károly esperes 2 K, Bartos Pál 80 fillért, Ferencz Károly 80 fillért, Kreisz Sándor 40 fillért, Mircse Dénes áll. tanító 20 fillért, Székely 2.20 fillért és Stein Izsák 40 fillért. — Fogadják a felülfizetők a tanítótestület köszönetét.

— **A ragadós száj- és körömfájás** városunkban és közeli vidékén megszűnt. Az állatorvosi felülvizsgálás most van folyamatban s valószínű, hogy városunk ma vagy holnap fölszabadul a zárlat alól. A homoródi járás területén a heti és országos vásárok immár megtarthatók.

— **Kisérletezni kár** bármivel, mert igen sok esetben bebizonyult, hogy a csusz és köszvény legjobb gyógyító szere a Zoltán-féle kenőcs. Bel- és külföldi orvosi tekintélyek előszeretettel rendelik makacs csusz és köszvényes betegek részére a Zoltán-féle kenőcsöt, mert ez eredményben oly kiváló, hogy már néhányzori bedörzsölés teljes gyógyulást eredményez. Ára két korona Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, V. Szabadságtér.

— **Az állami ménék kiosztása.** Az állami ménetelepeken elhelyezett méneknek az egyes fedeztetési állomások részére való kiosztását a földmivelésügyi miniszter már elhatározta. E szerint a sepsiszentgyörgyi telepen folyó évi február 11-én lesz a ménkiosztás vármegyénk fedeztetési állomásai számára.

— **A szarvasmarha- és sertésenyésztés fel- lendítése.** Tallian földmivelésügyi miniszter körrendeletet intézett a vármegyei törvényhatósághoz, amelyben előrebocsátván, hogy az 1904. évi költ-

ségvetéssel a szarvasmarha- és sertésenyésztés emelésére a miniszter rendelkezésére bocsátandó hitel erejéig a fontos tenyésztési ágazatokat az ország minden vidékén a fölmerülő szükséglethez képest és lehetőleg egyenlő mértékben óhajtja támogatni: felhívja a vármegye közönségét, hogy az érdekelteket figyelmeztesse, hogy amennyiben beszerzendő apaállataikat árendedély elnyerése mellett és állami közvetítéssel óhajtának beszerezni, hogy ezen kérelmükkel mielőbb, legkésőbb azonban március hó végéig az illetékes állattenyésztési felügyelőkhöz forduljanak.

— **Városunk idegenforgalma** — a bejelentésre kötelezett szállodákat véve alapul — nem valami nagyszabású. A folyó év első hetében a Budapest-szállóban 7 és a Központi-szállodában 4 idegen átutazó tartózkodott.

— **A gyermekek egészségügye** városunkban az utóbbi időben lényegesen javult. Mult évről egyetlen számárhurutos jött át az új-évre. A folyó évben pedig 1 bírányhimlő és 1 kanyaró eset fordult elő.

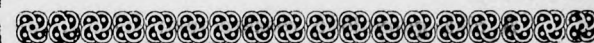
— **Nyilvános köszönet.** A Rozsonday István állami tanító vezetése alatt álló etédi ifjúsági egyesület által december 31-én Rákóczy Ferenc szabadságharcra 200 éves évfordulójának emlékére rendezett „Kuruc estélyen”, mely ugy szellemileg, mint anyagilag kiválóan sikerült, a következők voltak szívesek felülfizetésükkel hozzájárulni az est anyagi sikeréhez: Rozsonday István 50 fillér, Ganyi Albert, Somodi Ferenc 20—20 fillér, Szilágyi Mártonné, Pálffy Györgyné (Tarcsafalva) 40—40, Pálffy Aladárné 50 fillér, Bizony Ilonka (Gagy) 60 fillér, Gálfalvi Etelka (Gagy) 40 fillér, Fülöp Árpád (Küsmöd) 20 fillér, Simon Mihály csendőrmester 1 K 50 fillér, Veres Lajos őrsvezető 70 fillér, Pap Jakab csendőr, Kálmán Bálint csendőr 50—50 fillér, Szász Ferenc körjegyző 20 fillér, Piros Aurél gyógyszerész 1 K, Csia Kálmán ev. ref. lelkész 2 K 50 fillér. Kik e helyen is fogadják az ifjúsági egyesületnek hálás köszönetét, hogy ez által is lehetővé tették, kevesebb anyagi áldozattal kinyomathatjuk községünknek történetét. Ime a példa arra, ha igazán törekvő, s a népnevelést szíven hordozó tanító áll az ifjúsági egyesület élén, mire képes, mert az iskolán kívül sokkal inkább lehet nevelni, mint az iskola szűk korlátai között. Ne csüggedjé semmi a népnevelés apostolatát, mert hü munkálkodása méltó jutalmat nyeri az ifjúság szeretete és ragaszkodásában.

— **Ujság-eladás.** Betegh Pál könyvkereskedése új-év első napjától ujságelárusítási osztályt rendezett be, hol a legkülönbözőbb napi és heti ujságok, valamint havi folyóiratok számonkint is megvásárolhatók. Közvetlen összeköttetésben állván az ország legelőkelőbb ujságkiadó hivatalaival, módjában áll olyan lapok elárusítása is, amelyeket eddig számonkint városunkban megszerezni nem lehetett.

— **Elgázolás.** Bán Miklós süköi lakos pénteken délelőtt a báró Orbán Basászs utcában Szébeni Anna helybeli szegény-házbeli asszonyt fogatával elgázolta. Az amugy is boldogtalan asszonynak egyéb sérüléseken kívül a lába eltörtött. Rendőségünk beszállította a helybeli közkórházba. Bán Miklós ellen pedig az eljárást megindította.

— **Korai burgonya termesztése.** A korai burgonya termesztése igen jövedelmező lévén, mindazon gazdatársaimnak, akik nagyobb piacok közelében laknak, termelését nem ajánlhatom eléggé. Ebből a célból először is a vető gumókat kell megfonnyasztani, mert ezáltal gyorsítottatik a csirázás, tulajdonképen tehát a növény fejlődése. Ha ugyanis a burgonyát idejében megfonnyasztjuk, akkor a pincében való kicsirázását bizonyos mértékig megakadályozzuk, miáltal azon tápanyagok, melyek a csirában maradnának, a gumóban maradnak, másrészt az erőteljes csirák

tönkremenetele is megakasztatik. Igaz ugyan, hogy a fonnyasztás által a csirázás némileg megnehezítettetik, ha azonban a fonnyadt gumók a nyirkos földbe kerülnek, kívülről vizet vesznek fel és gyorsabban csiráznak, mint azok, amelyeket nem fonnyasztottak. Ugy látszik, hogy a fonnyasztás által a sejtnevé a csirák körül gyűlik jobban össze és amint a körülmények a csirára kedvezőbbek lesznek, a csirák bővebb táplálékot találnak a fonnyadt burgonyában s így gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek. A vetőgumókat fonnyasztandók, azokat alkalmas, világos és fagymentes helyre visszük, ahol rövid, vastag és erőteljes csirák fognak fejlődni. A fonnyasztást február elején kell megkezdeni faládákban, vagy kosarakban, amelyek nagy hideg esetén egy világos szobában, enyhe idő esetén a szabadban helyezendők el. Mihelyt a föld felengedett és elegendő száraz, a kiültetést azonnal eszközölni kell, nagyon vigyázva arra, hogy a fejlődésnek indult csirák ültetés közben le ne töredezzenek. Az esetleges fagy ellen azután trágyával, vagy szalmával való betakarással védelmezzük. A talaj természetesen jó porhanyóra előkészítendő s trágyával bőven ellátandó, mert csak jóerőben levő talajban fejlődhet gyorsan a burgonya. Én ugy szoktam eljárni, hogy minden fészekbe egy kevés tyuktrágyát teszek s ennek kiváló jó hatását tapasztaltam. Leghathatósabb lehet azonban a fejlődést chilisalétrommal gyorsítani, amelyből kat. holdanként 40—70 kg. szoktam két ízben kiszórni és pedig vetés után 8—10 nappal először s ha kelésnek indult másodsor. Vetésre korai rózsakrumplit használok s mondhatom, hogy ez az eljárásom mindig hasznot hajtó eredményes.

Jegyzői határidő-napló és szaknaptár

1904. évre lapunk kiadóhivatalában kapható. Szerkesztette: Petrók Gyula somogyszilli körjegyző.

Hitelügy.

A pénzkölcsönközvetítők iparigazolványai. A kereskedelemügyi miniszter valamennyi másodfoku iparhatósághoz rendeletet intézett, amelyben utasítja őket, hogy a pénzkölcsönközvetítők üzemeit figyelemmel kísérik és a közvetítőket kötelezzék iparigazolvány váltására.

Közönség köréből.*

„Kisboltos és szövetkezet.”

— Levelek a szerkesztőhöz. —

Alsósiménfalva, 1904. jan. 6.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának 104-ik számában „Kisboltos és szövetkezet” címen „R. S.” aláírással egy közlemény jelent meg, melyet bizonyos fenntartással és megfontatás céljából közölt a t. Szerkesztő Ur.

Jól esett látnom a címet, melynek nyilvános megvitatása jobb időben nem történhetik, mint most, midőn a szövetkezés eszméje világ hódító

* Ezen rovatban minden közérdekű felszólalást díjtalanul, de a beküldő felelősségére közöl a Szerk.

utján van; azonban a végig olvasásakor: lelkem teljes megbotráncolásával ejtettem ki lapját kezemből . . . ! Hát még nyilvános sajtó utján is akad ember, ki a valóságot megfosztva minden öltözetétől, kilöki lelkéből és a valótlanosságot öltözteti fel pazar fényvel? . . .

Valóban nem volna érdemes a cikk írója, — bárki legyen az — hogy ily gondolkodás után komoly eszmésérét folytassunk, de látva azt, hogy a közvéleménynek s főképpen e lap tiszteltre méltó olvasói közül a köznép osztályának szándékos megtévesztése a cél, kötelességünk intő példaképpen leszállítani állításait a maga értékére.

Én úgy hiszem, hogy a cikk névtelen írója, — komolyan foglalkozva az eszmével — kimerültségében mély álomba merült s rémes álmadozását írta le, mert lehetetlen, hogy egy teljesen laikus ember is képes legyen ilyen valótlan állításokra. Sőt végtelenül bal lépése a kereskedő uraknak, hogy érdekeik megvédésére ilyen gondolkodásu egyént állítottak, ki mint az egykori „légátus” „torzsák”-nak képzelje e vármegeye olvasó közönségét.

Végtelenül sajnálnunk kell azon falusi kereskedőt, ki „60—70” fillér napi díj mellett dolgozik, mert mi egy jó munkásnak napi élelmezésén kívül, 80—100 fillért is fizetünk, ha ugyan kapunk; ez esetben tehát kereskedő kollegáit „R. S.” ur más pályára kellene kapacitálja! . . . Való ez kereskedő uraim? . . . Minden munkás méltó az ő bérére, ezt nem irigyli a kereskedőtől senki, kinek egy parányi józan esze van. Amde mindennek hatása van!

Hogy „R. S.” ur mennyire tisztába van a fogyasztási szövetkezetek ügymenetével és életével, érdekesen bizonyítja az a „400—500 koronás üzleti helyiség, melybe a szövetkezetet betelepítette, az az „500” koronás felszerelés és „800” koronás „ácsorgó” felvágása. Sőt még „mézesnyelvű utazókkal” is ellátja a szövetkezetet. — Ugyan kérem, nem a hatodik világrészben látott-e ily szövetkezetet, vagy talán éppen Ön volt annak szervezője?

A cikk gonyolódó részére nem felelek, hanem megáll az eszem, mikor „R. S.” ur a szövetkezetek korcsmájában a „lelkész”-t szerepelteti. Nem hiszem, hogy legyen Isten hívő kereskedő, ki megne botráncokozna ily vakmerő állításon!

A tanítóról nem szólok, mert az „R. S.” ur szerint „főkönnyelvé” avangirozott; tehát még a nevét sem érdemli meg.

Hanem legérdekesebb az, mikor a cikk író ur félti a népet az elzüléstől, melynek okozóját a papot, tanítót, jegyzőt stb. állítja, sőt még azokkal el is sikkasztatja a szövetkezet vagyonát.

„R. S.” urnak „komoly aggodalmi vannak nemzeti szempontból” is, mert a „fogyasztási szövetkezetek nevelik a magyar állam ellenségeit.”

Szegény gróf Károlyi! mikor Magyarországon a szövetkezetek apostolává vállalkozott, nem gondolta, hogy még hazaárulóvá és „R. S.” ur az ország „Leonidász”-ává lesz!

Mielőtt azonban választomat a cikkre nézve befejezném, egyre mégis szépen kérem „R. S.” urat. Ne sajnálja azon nevezetes szövetkezetnek és „papi vezetőjének” nevét nyilvánosságra hozni, kinek szavaival zárta be nagyon figyelemre méltó cikkét, hadd nézzünk szemébe s az is az Önébe!

Most pedig szépen kérem, az ügy érdekében, a kereskedő uraknak higgadtan és komolyan gondolkodó részét, kikhez a tisztelet és becsülés érzése fűz, — hogy tárgyilagos hozzászólásaikkal nyujtsanak alkalmat arra, hogy szövetkezeti elveinket és tapasztalatainkat a közjó érdekében mi is kifejtessük, mert ez alkalommal, ily állításokkal szemben nem tehetjük.

Egyébiránt a Szerkesztő urnak vagyok tisztelője:

Szász Ferenc,

mint a nyikó-vidéki fogyaszt. szövetk. elnöke.

* * *

Tisztelt Szerkesztő ur!

Sziveskedjék becses lapjában tért engedni, hogy Péter Károly tanító urnak fenti cím alatt közreadott cikkére válaszolhassak és úgy neki, valamint azoknak is, kik ezen ügyet lelkükön képzelik hordani, felvilágosításul a következőkkel szolgálhassak.

Legelső sorban is tudatni kívánom, Péter Károly tanító urral, hogy a „Székely-Udvarhely”-ben mult év dec. 31-én megjelent cikkelyt egy magyarországi pap írta egy kereskedelmi szaklapnak és én, mivel az szinte teljesen elfogadható igazságokat tartalmaz, jónak és időszerűnek vélttem egy helybeli lapban is megszellőztetni; tudva azt, hogy az erre reflektálók bővebb és alaposabb magyarázatot fognak provokálni.

Hát igen tisztelt tanító ur, ön épen úgy szólott a szövetkezetekről, mint nagyon sokan, kik a kereskedelmi pályát nem ismerik, hanem igenis, „akarják ismerni”, ez ma általános betegség!

Ön örvend, hogy végre-valahára megjött az idő, mikor a szövetkezetek által minden falusi gazda, ugyszintén városi lakos és azok közt minden ur, ki nem kereskedő, most már vagyonra tesz szert, mert hát a szövetkezet megszüntette az árulási uzsorát és a kereskedők óriási haszna most már mind a szövetkezet részvényeseinek zsebébe vándorol, lesz tehát jólét és vagyonosodás! Igen sajnálom, hogy ezen nézetét nem akceptálhatom és arra kell figyelmeztetnem, hogy úgy én, valamint mindazok, kik ezen szövetkezeti eszmékért (ilyen formában, mint azok most keletkeznek) lelkesülnek, vagyon és jólét helyett keserű csalódásban fognak részesülni, amit nemcsak én, ki 33 éve a kereskedelmi pályán működöm, hanem minden kereskedő, sőt azok is, kik nem kereskedők, de némileg ismerik ezen pályát, ha ezen mozgalmat kellő előrelátással és önzetlenül bírálják, jósolhatnak; ezt könnyen tehetik, ha ezen ügyért csak kevésbé is érdeklődtek, mert a hol nagyon is tapasztalt szakember e téren nem működik, ott célt elérni nem lehet, amit a következőkkel bizonyítok is.

Nincs a világon! — nemcsak Magyarország édes hazánkban az az üzlet, ipari vállalat, részvénytársaság és utóbbihoz hasonló szövetkezet, mely ha nem tapasztalt szakemberek által vezetetik, prosperálni tudjon. Ennek alapján minden különféle üzlet külön szakemberét követeli annak vezetésére; mert a kereskedelem — köztudomásu dolog — csak a legkürreáltabb cikkeket véve: 4—5-féle szakmára oszlik és higgye el tisztelt tanító ur, hogy csak azon kereskedő tud valamelyes eredményt felmutatni, aki saját szakmáját teljesen érti s egész idejét annak szenteli; azon töprenkedve, hogy tekintve a mai nagy versenyt, mely minden szakmában nyilvánul, legyőzhesse. És mind a mellett, hogy az illető kereskedők sok évi tapasztalattal, összeköttetésekkel, szak- és áruismeretekkel vannak felruházva, mégis nagyon vigyázva kell vásároljanak, kalkuláljanak és eladjanak, hogy 20—25 évi önállóság után csak egy kis tőkét is feltudjanak mutatni. Így is az összes közt alig 5 százaléka mutathat eredményt fel, 95 százaléka tönkremegy. S mindez miért történik? Legtöbb esetben a tapasztalatlanság beleviszi az illetőt abba is, amihez nem ért és csak akkor veszi magát észre, hogy rosszul gazdálkodott, mikor már késő és a bukás ajtaja nyitva áll előtte; más menekvés nincs: egyezkedni és ha nem sikerül, csödbe menni.

Hogy tehát ön, tisztelt tanító ur, 4—5 hónap alatt el tudná sajátítani ezen tudományt magának munka nélküli óráiban — csalódik, ezt ön is majd akkor fogja belátni, mikor már késő, hogy bizony nem minden arany, ami fénylik.

Bizonyításaimat folytatva, pár élő példával igazolom azt, hogy a hol nincs szakember, ott üzletről nem lehet szó; itt Székelyudvarhelyt ezélt 8 évvel létesült egy bőrbeszerzési szövetkezet 8000 K államsegélyvel a célból, hogy a szegényebb cipészek és csizmadiák olcsón tudjanak vásárolni és bizonyos hitelt élvezzenek. A cél szép és üdvös volt, de a kivétel a szakavatatlan kezekben eltörpült. A pénz elfogyott, maholnap árvereznek a helyiségben és a maradék alig fedezi az ügyvédek költségeit. Szerencse, hogy a szegény részvényeseket a kormány újabb 8000 K segélyvel a tönkremenéstől megmentette.

Itt volt a székelyegyleti első takarékpénztár is; hogy ebben az intézetben több, mint egy millió korona betéte sok szegény székely embernek elkallódott, arra vezethető vissza, hogy itt sem voltak olyan emberek alkalmazva, amint kellett volna, hanem mind olyan urak, kik napdíjak, esetleg fizetésekért, mely ezeknél mellékjövedelmet képezett, mindent elnéztek, csak hogy mellékjövedelmüket el ne veszítsék és hivatalaikból ki ne essenek; a végeredmény csőd!

Az „Albina” takarékpénztár Nagyszébenben, Szászvároson, Gyulafehérvárt, Beszterczen és még egy néhány helységben fogyasztási szövetkezeteket nyitott volt. Itt igaz, rendszeren egy protekcionált kereskedőség volt a vezető, de a felügyelők, napibiztosok stb. urakból teltek ki; egytől-egyig

3 év alatt mind tönkrement, az Albina 400,000 K tőkéjének felét sem kapta vissza. És ilyenek voltak még Déván, Kolozsvárt és számtalan helyen, igen sok számú szövetkezet s mind tönkrement.

Régi közmondás, mindenki maradjon meg a saját hivatásánál, mint a „suszter a kaptafájánál”.

Ezekből kiindulva tehát nem jósolhatok a mostani szövetkezeteknek is hosszú életet, amennyiben utánajárva, tudomásom van arról, hogy a híres budapesti „Hangya” név alatt keletkezett szövetkezet is eltért már hivatásától; ez már egy nagykereskedés lett. Létesít falukon is városokon akár hol szövetkezet című kis fiókokat; az töle kell vásároljon, tehát itt egy megél: a Hangya; ez nyer Budapesten, de fiókjai semmi szín alatt, mert a Hangya leküld a fiókoknak olyan árut is, melyet azok nem használhatnak és úgy számítja az árat, ahogy neki tetszik; tehát már kezdetén sem versenyképes a fiók-szövetkezet. Épen Oláhfaluban láttam trapista-sajtót, lipitói-turót, különféle vékony szalonnákat és pár száz divatos nyakendőt. Hát ugyan bizony, ez a falusi népek kell-e? Azt is tudom, hogy a szövetkezet nem hitelezhet, mert nincs tőkéje. Ebből az lesz, hogy az a falusi ember, ha részvényes is, oda megy, ahol hitelbe is kap. S mihelyt ez megtörténik, hiába hívjuk a bibliát és a templomi énekeket segítségül, mert az nem fog segíteni a bajon; nem marad tehát egyéb hátra, mint likvidálni, úgy a hogy lehet s legalább is 20 esztendőre eltemetik ezt a valóban szent eszmét, de újból jön, mert ezt a viláfgörgegye így hozza magával, úgy diktálja.

Egy szövetkezésnek volna helye, t. i. a falusi népek gabonájára, baromfi és tojástermelésére előleget adni, azt jó árban eladni, így volna megmentve az árulási uzsorától; ez életképes is volna és ezt vezethetné egy irástudó gazda is, ha összeköttetéseit megkeresné.

És végül volna még egy üdvös feladata a pap és tanítónak; ki-ki falujában, különösen a Székelyföldön a templomban és az iskolában is nevelné az ifjabb nemzedéket arra, hogy már végre-valahára hagyjanak fel évszázados szokásokkal, bírák rá a szülőket, hogy neveljenek fiaikból kereskedőt, iparost, hisz itt annyi kincs van, melyeket idegen népek és nemzetiségek használnak ki, hogy egy népek sincs annyi. A nagy fakeskedéstől kezdve a legkisebb iparágig minden székely fiuknak kellene a kezükben legyen és akkor nem kellene más szövetkezet sem, mint tisztán saját érdeküket megvédő szövetkezetek, melyeket székely fiuk és székely iparosok vezetnének, mint arra való ügyes és tanult szakemberek.

Midőn még kijelentem, hogy ezen választomat egyedül magam adom közre, maradok tisztelője

Riemer Gusztáv.

Gsarnok.

Katustava.

Kereszturon egy kert alján
Ruhát mos egy néne,
Mikor minden kereszténynek
Imádkozni kéne.

Sulyokjának csattogása
Messzire elhallik . . .
A szivekbe minden ütés
Ugy belenyillalik.

Szomszédjai . . . ismerősi
Meggözlítják szépen:
„Ugyan Kató néne miért
Mos ruhát most épen?!”

„Jöjjön! Menjünk a templomba!
Hagyja most ruháját!
Adjunk édes Istenünknek
A vett jókért hálát!”

. . . Szomszédjai, . . . ismerősi
Hívják, de hiába . . .
S belevegyl sulykolása
A harang szavába.

S mig mások lelkük' tisztítják,
Ő ruháját mossa,
Lelkének tisztítására
Nincsen semmi gondja.

Kató néne amint sujkol
S a csendet zavarja . . .

Látatlan kéz a tó vizét
Magasra kavarja.

Háborog a tó kebele . . .
S Kató néne véle;
Elsüllyedt paddal együtt
A tó fenekére.

* * *

Katustava partja mellett
Kis gyerekek állnak
És a tó sima vizébe
Köveket dobálnak.

Minden kónél így kiáltnak:
„Mondja Kató néne!
Vasárnapi munkájának
Halál lett a bére?”

És a tó nagy gyűrűk után
Azt mondja, hogy bugy . . . bugy.
S Kató néne feleletül
Azt kiáltja: Ugy! Ugy!

Sz. Szabó Géza.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

9-1904. szám.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület választmánya folyó hó 12-én délután 3 órakor választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

Folyó ügyek.
Székelyudvarhely, 1904. január 7.

Az elnökség.

Gazdasági ingyenes előadások vármegyénkben. Az „Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület” által rendezendő gazdasági ingyenes előadásoknak sorozata mai napon megkezdődik. Ma (vasárnap) a következő előadásokat tartják:

1. **Bögöz, január 10-én:** „A szövetkezésről” *Lajos János.* „A ragadós állatbetegségek oktana és az azok elleni védekezésről” *Licht Gyula.*

2. **Homoródalmás, január 10-én:** „A gyümölcsösök beállítása és gyümölcsértékesítéséről” *Benczédi Mózes.* „A szövetkezetekről” *Kriza Sándor.*

3. **Szentkirály, január 10-én:** „Szavatosság az állatkereskedelem terén” *Zonda József.* „A fatenyésztés és gyümölcsértékesítésről” *Gál Imre.*

Napraforgó mint tyukeledel. Angliában azt tartják, hogy tyukok számára legjobb eledel a napraforgó magja, mert nemcsak szorgalmasan lojnak tőle a tyukok, hanem gyönyörű, fényes tollazatot is kapnak, ami különösen kiállításokon nem megvetendő előny. A legelőnyösebb tekintetben az óriás napraforgó magja, de a közönséges napraforgóval is el lehet érni ugyanazt. Méheknek is hasznos a napraforgó, mert késő ősz felé, midőn a virágzó növények mind ritkábbakká lesznek, bőséges méz- és viaszanyagot szolgáltat nekik.

Nyilt-tér*

Körölvény.

Lövéte község közbirtokossága mely megilletődéssel hozza a n. é. közönség tudomására, hogy érdemekben gazdag hatósági erdő-őre Bene Ferenc 12 nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt, hol léte nem tudatik. Tisztelettel kéretnek, kik hol létéről valami tudomással bírnak, Lövéte község közbirtokossági elnökével azt sietőleg tudatni sziveskedjenek.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Kedvezmény a „Székely-Udvarhely” előfizetőinek.

Lapunk előfizetői a magyar nők kedvenc divatújságát a pompás kiállításban havonta kétszer megjelenő „Budapesti Bazár”-t negyedévre 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért rendelhetik meg kiadói hivatalunkban.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadói hivatal.

Kiadó lakás. Az Erzsébet-szálloda emeletén levő 2 lakrész, mely összesen 10 szobából áll, folyó évi április 24-től bérbeadandó, E 10 szobából álló lakást egy család is használhatja, vagy hivatali helyiségnek is nagyon alkalmas. Értekezni lehet: Dézsy Antal tulajdonossal.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

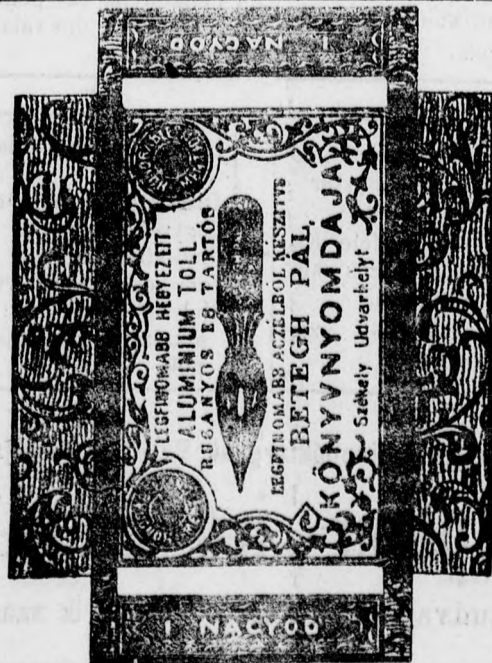
Havanna rum. Adler-féle havanna rumot tessék nyomtatékosan kérni, mert számtalan silány utáztat van forgalomban. Adler és Gold, cs és kir. udvari szállítók, Kassa. Kapható az összes fűszer-és csmege üzletekben.

Névjegyek, meghívók, eljegyzési- és esküvői-kártyák, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron készülnek
BETEGH PAL könyvnyomdájában, Székelyudvarhelyt Kossuth-u. 15. sz.

Olcsó pénzt

jelzálogra a segesvári ipar-, takarékos és előlegezési egylettől közvetít:

Siegmund József
börkereskedő, Sz.-udvarhelyt.

Teasütemények a legkülönbözőbb választékban úgy **pompás csukrázsütemények** is friss minőségben állandóan kaphatók: *Ernszt György csukrázsütemények* Székelyudvarhelyt, Bathány-tér 15. sz. alatt Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Kiadó üzlethelyiség. Hat rak-tár, pince és padlás mellékkeliségekkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfi-és női divatáru üzletében Székelyudvarhelyt.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hitesszabadalmi ügyvivői iroda Budapesten, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadói hivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyebeli, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kítőfémzementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költségvetések, előmértek szerkesztése.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Antracén irótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadói hivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, iró- és rajzszerekeskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kítő tenta a tollból könnyen sőtétkeken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás- és másolóshoz egyformán kiválóan használható! — Ismét-eladónak rendkívüli kedvezmény. Színes tentákban nagy választék!

Epp most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában a

Magyar Remekírók

negyedik sorozata.

A negyedik sorozatot különösen a Széchenyi-kötet teszi érdekessé. Ezt Berzeviczy Albert állította össze a legnagyobb magyar műveiből s oly bevezetéssel látta el, mely esszé-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a kuruc-költészet kötete is, melyet Erdélyi Pál szerkesztett nagy rátermettséggel.

Ezenkívül Vörösmarty IV. kötete, Tompa II. kötete és Kisfaludy Sándor I. kötete jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz Heinrich Gusztáv irt nagybecsű bevezetést.

A három sorozatban a következők művei jelentek meg: Arany János, Csiky Gergely, Czuczor Gergely, Garay János, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Kossuth Lajos, Reviczky Gyula, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vajda János, Vörösmarty Mihály.

A Magyar Remekírók 55 kötetben jelennek meg 220 korona árban.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a Franklin Társulat részletre is.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

**A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller**

egy régi kipróbált háziszert, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
•• csász. és kir. udvari szállítók. ••
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:
Koncz Armin gyógyszerárban.

A hölgyvilág részére ajándéku!

Minden t. hölgy saját maga — minden divat szerint — fáradság nélkül készítheti ruháját az **igazítható**

női Taille-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy a szabászati rajzot megtanulta volna. E készülék minden testalkat részére. — Célszerűségét és használhatóságát számos elismerő-iratok bizonyítják. — Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva.

Egy készülék ára — utánvét mellett — **3 korona**. Megrendelhető és kapható az akadémiailag vizsgázott feltalálónál:

Guschelbauer Antalnál,
Sopronban.

Képviselek minden helységben kerestetnek.

Megjelent

a „Hún-magyar rovás-írás”.

Ára: **30 fillér.**

Írta: **Vikár Béla.**

Kapható: **Betegh Pál** könyv-, papir-, író- és rajz-szerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtétet 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig ke minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” jelleg alatt a következő címre: **Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.**

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

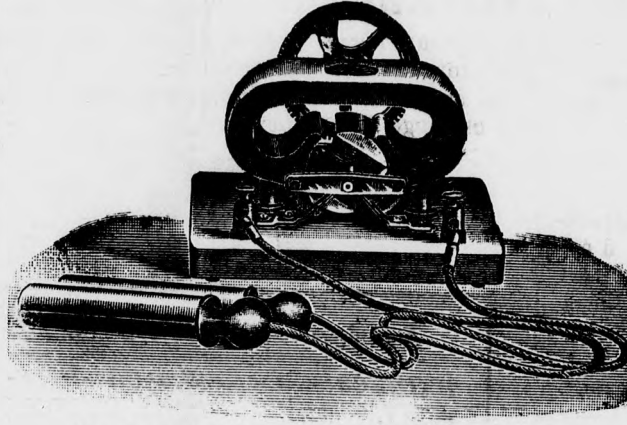
Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: **SZENTPÉTERY GERGELY** fűszer-, üveg-, porcellán- és diszmtáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti amerikai „Elektrophor“-ral.

Villamos orvosi gyógyító-készülék magánhasználatra!

Villamosság az élet!!

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezetű emberiség figyelmét felhívom arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert az **Elektrophor** erősíti az idegeinket, megújítja a vérünket, élcsíti az eszünket és az érzeinket, a vér keringésének és idegrendszerünknek szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől.

Bourg dr tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az „Elektrophor“-ról a következőképpen nyilatkozott:

„Nemcsak köszvény, reumát, görcsöket, idegességet és asthmát gyógyítottak, vagy legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, amelyben az orvosok tudománya csődöt mondott, hanem idegbetegségek, fejfájás, kólika, fülzugás, álmatlanság, hipocondrius állapotban levőknél, de különösen székrekedésben és aranyérben szenvedők baja ellen alkalmazva, egynéhány nap mulva, de sok esetben néhány óra mulva is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Áldott állapotban levő nők is sikerrel alkalmazhatják.” — Nem romlik! — Örökké tart! — Egy teljes kis készülék ára: tíz korona (gyenge szervezetűek részére). Egy teljes nagy készülék ára: 20 korona (idült betegek gyógyítására). — Árjegyzék ingyen! — A pénz előleges beküldése mellett szállítja az „Elektrophor Co. Limited” európai vezérképviselője:

Auffenberg József Budapest, VII., Huszár-u. 6.

Alkalmi vásár!

Különböző alkalmakra igen szép és értékes ajándéktárgyak állanak a n. é. közönség rendelkezésére, u. m.:

Remek mesés-, képes- és ifjúsági könyvek dus raktára. Disz- és ajándék-könyvek. Emlék-könyvek és diszes naplók. Képes levelező-lap albumok.

Legfinomabb és divatos levélpapírok diszes dobozokban. Papir- és írószer újdonságok. Diszes tentatartók és finom különleges tollszárak.

Értékes és olcsó tollkések. Női finom bőr kézitáskák. Divatos óra- és nyakláncok. Pénztárcák és pénzes erszények dus választékban.

Valódi kínai kézi- és diszlegyezők. Dohány-, szivar- és szivarka-tárcák finom bőr- és ujezüstből s más kedvelt anyagokból. Hegedük és hegedűfölszerelések.

Hegedű- és citerahúrok. „Turull” szabadalmazott író-toll-betét. Diszes kiállítású lámpaernyők. „Rapid” töltő tollszár. A legkülönbözőbb író-nok.

Magyar- és Tudományos Zseb-könyvtár teljes számban. Benedek Elek-féle Kis Könyvtár összes kötetei raktáron. Képes budapesti szakács-könyv.

Naptárak nagy választékban. Diszes tárca-naptárak. Jegyzékkönyvek és üzleti könyvek. Ima- és énekkönyvek. Helybeli, művészi és alkalmi levelező-lapok.

Szent-képek dus választékban. Bárhol megjelent könyv- és zenemű itt az eredeti bolti, vagy a hirdettett leszállított ár mellett a legrövidebb idő alatt megkapható.

Az itt felsorolt és még igen sok raktáron levő ajándéktárgyak a legjutányosabb áron kaphatók:

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajz-szerkereskedésében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.